

on, njegova shena in otrozi niso ne nitike na sebi nifili, zhe ni bila domazhiga isdélka. Navajen je bil rezhi: „Zhe fim fit, eno sukno podnevi, po nozhi pa posteljo imám, kaj mi je she vezh tréba? Pogazha nizh vezh ne náfiti, kakor shganzi; svilnata obleka nizh bolj ne greje, kakor ovnata, in kadar fim truden, spim na slamnizi ravno tako sladko, kakor na pérnizi. Širomakam pa je rad kaj podelil, sakaj té terdne misli je bil: Kadar Bog kako hísho posebno oblagodari (poshegna), de kaj odvezh ima, se to sa tega voljo sgodí, de bi tudi kaj vezh kershanske ljubeshni do ubógih in potrebnih v nji prebivalo. In to je tudi poshteno kasal.

S shivino je malokadaj napázhnosti imel; v hlevih jo je redil ter skerbi imel shivini vshkosi enako klafti. Vse se je, kar je bilo mogozhe, k pridu in korísti obrnilo. S ognjem je on zeló varno hoditi veleval. Prepéram in pravdam se je od daljezh vgibal. Gospofkine davke je vselej ob pravim zhasu ali pa she pred odrajtoval, in pred teh ni vkup spravil, tudi nar potrebneshih rezhi ni kupil. Tako je vsako leto zhes vse utrate in potroshke prezej lep dobizhek imel. Tode pri vshim svojim premoshenju poprej drusiga polja si ni prikupil, dokler niso otrozi dorastli, in mu s svojimi rokami pri poljskim délu pomagati mogli. Kadar so odrastli, je kof semlje sa drugim prikupoval in eniga sa drugim v boljsi stan postavil. Tako je Denkov Tone, ki she zeke kmetije pri sazhetku imel ni, v 34 letih zhes 4 kmetije nar boljsi semlje gospodari postal. Kako je to dosegel, njegovo shivljenje in gospodarstvo kashe; kdor tako, kakor on, dela, si sna shvest biti, de mu bode tudi Bog svoj blagodar (shegen) dal in bogatiga storil, ako je k svelizhanju njegove dushhe. Tone ni bil kak lakomnik, de bi bil le pod se grabel, temuzh se je krivizhniga ptujiga blaga varoval. Njegova shelja ni bila obogateti, temuzh vse po pameti obrniti, de bi Bogu dopadel, ljudem pa korísten bil. Ker je Tone tako umno kmetoval, je zló Zesar od njegove pridnosti pripovedovati in ga hvaliti shishal. Vezhkrat se je toraj Tonetu zló frezha prigodila, de ga je poleti milostljivi Zesar obiskal; sakaj ne daljezh od Tonetove kmetije je imel on svoj poletni sedesh. Zesar mu je tudi she to zhasl skasal, de je na njegovo povelje popisovanje Tonetoviga gospodarstva v novizah natisnjeno bilo; tako je bil Tone zeli desheli isgled.

Ko je njegova posledna ura prishla, je s mirno vestjo v boshjo voljo vdán v 62. letu svojiga shivljenja umerl. Umerl je kakor je shivel! Po smerti mu je dal milostljivi Zesar ta napis na grob narediti:

Is perviga hlapez, po tem gospodár,
Mu bila je frezha kmetijstva le mar;
Shovil ga je Zesar, floví ga tud sdaj
Lep veniz premili v nebeshkimu raj.

Od sadja réje

uzhenze uzhitel poduzhi.

Ljubi uzhenzi! Danas so se neka mati, Srebretova gospá, pertoshili, de od dné, ko fim velil, sernje ali pizhke (peshke) sadja, ki ga bošte jédli, v sholo perneshi, njih otrozi skos sa jabelka maledvajo.

Prav slo me veselijo dobri otrozhizhi, ki tako sa me skerbé; pa tudi vam se sahvalim, ki ste mi toliko pizhk nanofili. Danas jih hozhemo vsejati, in upam, de v vigradi (spomladi) veliko sto salih drevesh s njih shizmelo bode.

Druge léta fim pizhke v jeseni sejal, (kofhize se morajo tako vselej shé poléti ali saj v jesen v semljo potékni), léta fim sejanje odloshil, ker fim delo: pizhke perpraviti, jih vsejati, mlade drevsha, ki bodo s njih srasle, ofskerbéti, presajati, zépiti i. t. d. vam odloshil.

Semlja je sdaj saperta, smersla; tako nemoramo v grédo sernja vsejati; sato fim tú le skledo persti is kléti, kjer so selni sadeshi potaknjeni, pernesel. Tú notri bomo sernje tazhas poloshili, dokler se semlja od-tali. Vilko! le pomeshaj pizhke méd perst, — ti, Shagarjeva Mizka! pa vode perneshi. Bomo ta smesh porofili, de se sprime. — Tako je prav!

Naj kake dni skleda tú v kotu stoji, de se sernje napné; potém jo bomo na merslo postavili, de pizhki v persti smersnejo, sizer bi se neselenili. Kadar semlja od-tali, bomo sernje na drevno sasadishhe v grédo, ki fim jo v jeseni k temu perpravil, vsejali. Otrozi! kaj ne, de prav radi sadje jéste? Kdor hozhe kruh jésti, mora véditi si ga perpraviti. Tako tudi per sadju moramo skerbéti, sa staro in vpeshano drevje si mlado perréditi, in kjer se pusti, sadunoshiz nasaditi. Lipe, smeja je prasha: „Kadaj, in kdo pa bo te jakelka jédel, ktere bodo na drevji s teh pizhk rasle, ki jih sdaj sadimo?“ — Glej, glej! Lipe, ako bi ravno mi sadja drevja, ki ga sadimo, nikoli ne jédli, moramo vunder tudi sa nashe naslédnike skerbéti. Ti se mi sdish, kakor ofel, ki je djal: „De le tazhas trava rase, dokler shivim; bodi si potém kakor hozhe.“ Zhe bi nashi spredniki bili tako mislili, rasle bi nam le kifle in grenke lesnazhe in kumrize po gojsdih; shlahtniga plemena sadja pa bi dobiti ne bilo. Léta hitro pretezhéjo. Fantizh bo mladénezh; s njim pa tudi drevje dorase is sernja, ki ga je otrozhizh vsadil. Poglejte sa zésto proti farovshi drevje, na grafhinskim in na Andrejzovim vertu, ki fim ga is sernja srédil, shé vezh lét rodí.

„Nashe drevsha so tudi shé sadje imele, ki so Oni jih Joshku odarvali“ pravi Naze. — „Nashe tudi! nashe tudi!“ vezh uzhenzov krizhi. — „Nashiga Jaka sadunoshize, ki so Oni mu jih dali, so se pa posushile, eno drevesh shé pervo léto, drugo pa lansko, zhes pét lét, — pové

To ni prav, de je prezej obupal. Nobeno drevo po prvih mahleji ne pade, in malo ktéra rézh v prvih doneše. Vsako drevesce pa tudi ne doraste, kakor vsak otrok starosti ne do šiví. K mladim sadunosnizam se kmalo kaj perpikne, de usaknejo. Glejte sa zešto proti farovshu se tudi drevje slo fushí, sato ker je semlja prevezh peshena; pa jes fim tudi she mojster Skasa bil, ki fim ga sadil. Per zhém fim greshil, bodem pri perloshnosti povedal. V rêji drevja fim samouk, le is knjig se uzhil, bukvizam pa ni vse verjeti. Škosi laštno fkušhnjo se zhlovek she le prav sbrihta. Le svešto me poslušajte, kadar bodem od rêje sadniga drevja govoril in uzhil vas; po tém kar vam bodem povedal in kasal, poskušajte domá storiti. Gotovo bošte szhafama umetni redniki drevja.

„Ja, ja, tako bomo storili!“ vŕi uzhenzi kri-
zhijo.

Peter Mufsy.

(Nova zéfta v Maria Zelj.) Romarjem, ki so zhes fterme gore, ki se imenujejo „Ana-, Johahims- Josefsberg in Knierigel,“ na boshjo pot v Zelj romali, je snano, kako teshavno je zhes te gore hoditi. Pa kmalo bo drugazh. To zélo pot she sdaj predelujejo in v létu 1846 bo konzhana. Liljenfeldski opat, gospod Ambrosh, imajo sa to veliko naredbo nar vezhji safluge.

(Na Dunaju) je bilo 22. Profenza po nozhi
strašno gromenje in blifkanje. Ravno tako hudo
vreme je bilo tiſto nozh v Kloſterneuburgu, dve
ure od Dunaja, kjer je ſtrela v zerkev Št. Martina
vdarla in je vezh hiſh pogorelo.

(Rufovski Zefar) je novo vkaso dal, de fe imajo vfako léto mešza velíkiga Šerpana v Zarfkovim Šelu konji v diru sa ftavo fkušhati in na

»De bi se lepa reja sadja poslahtnila, vsem domorodcem svetjem, vsako pezhko povshitiga sadja v dobro semljo vtakniti, kamor jo je modri stvarnik svetá namenil, ali pa pezhke odbérati in v kakim drevniku vsaditi. Tudi bi bilo korisno, zhe bi vsi domazhini na desheli, zhaftitljiva duhovshina in uzhiteli drevnike napravljati opominjali ter ljubo mladost v fholah v reji sadja poduzhevatí pustili, in ljubesin vertnarstva v mladih serzih obujali. Koliko korista, prida in veselja bi se tako desheli in njenim prebivavzam pripraviti dalo!« Kakor se pa mora s pezhkam k temu zil in konzú ravnati, bodemo v prihodnizh s Pirzovmi besedami povedali. —

(Shelesne zéfte v féverni Ameriki) frovo maflo ali puter delajo! Inshenírji Şhent-Jurfshke dershave fo to snafhli. Pinja imá podobo veliziga pifkra in vezh ko 120 bokalov mléka dersbí. S pomozhjo posebne naredbe derzhanje vosá v pinje vezh fhib tako premika, de mleko mefha in v frovo maflo predéla. Kaj se ljudje vunder vse smiflijo!!

(Na Krajnskim in Korófhkim) fe je ljudstvo od léta 1825 do leta 1840, torej v 15 létah sa dva in pet deset taushent, devet sto in devet deset duhf pomnoshilo. — V letu 1825 ste iméle obedve deshele 70,3049 duhf, v lelu 1840 pa 75,6039.

(Is Planine 24. Profenza.) Šnozhi okoli 8 ure fo v ofhterijo k zhernimu orlu trije moshje perfhli, nekoliko, pa ne popolnoma po turfhko oblezheni, — in ker fo naf kranjsko govoriti flifhali, fo se snami v pogovore fpuftili, in nam povedali, de fo Zhernogorzi (Montenegriner). Mi fmo miflili, de fo kupzi. Eden smed njih je nam savolj lepe in velike poflave, in v savolj drasiga oblazhila, pofebno dopadel, in fe je prav prijasno snami menil. Poprafhevali fmo ga od zhernogorske kupzhije, od zhernogorskih navad, isdelkov, seljskih perdelkov i. t. d. in mu tudi nafhe kmetijske novize v roke podali. Na vse prafhanja je nam prijasnim v zhernogorskim — krajnzam lahko saftopnim jesiku — odgovoril, in naf med drugim tudi prafhal, zhe gospoda Kopitarja na Dunaji posnamo. V narvezhjim pogovori pa svemo od z. k. pofhte, kdo je ta lep in prijasen mosh, ki je nam zhaft fkasal, fe s nami meniti. In kdo je bil? — Bili fo milofljivi in vse zhafti vredni gospod Vladnika, to je ftarovirski fhkof, kateri imajo tudi deshelfko oblast v zherni gori. Šram je naf bilo, de nifmo njih vifokimu ftanu dolshne zhafti fkasali; tode prijasne befede, f kterimi fo fe poflovili, rekozh: „s Bogam Krajnzi!“ fo naf potolashile, pa tudi marfikterimu, kateri je morde nafh krajnski jesik obrekoval, pokasali, de naf zelo Zhernogorzi, akoravno is teh daljnih krajev pridejo, lahko saftopijo. —

M. K.

Shitni kup.	U Ljubljani		U Krajnju	
	25. Profénza.		22. Profénza.	
	fl.	kr.	fl.	kr.
1 mernik Pphenize domazhe	1	15	1	28
1 „ „ banafhke	1	27	1	27
1 „ Turfhize . . .	1	3	1	5
1 „ Sorfhize . . .	—	—	1	10
1 „ Ershi . . .	1	4	1	6
1 „ Jezhmena . . .	—	54	1	—
1 „ Profa . . .	1	3	1	3
1 „ Ajde . . .	1	—	1	12
1 „ Ovfa . . .	—	36	—	39

Zena presfizhev v Krajnju 22. Profénza :
Presfizhi domazhi po 5 ½ krajzarjev funt.
„ hrovafhki po 6 krajzarjev funt.
Šhpèh po 13 goldinarjev in 20 krajzerjev zent.